

Univers Pedagogic

pro

19 (996),
14 mai 2026

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

Pedepse mai dure pentru vânzarea și cumpărarea tezelor

Frauda academică revine în centrul atenției publice, după ce ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun, a propus modificarea Codului contravențional și a Codului penal pentru înăsprirea sancțiunilor aplicate celor care cumpără sau vând teze de licență și alte lucrări academice. Subiectul a fost abordat în cadrul dezbaterilor publice organizate pe 5 mai a.c. de Comisia parlamentară pentru cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, cu participarea reprezentanților Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Justiției, Ministerului Afacerilor Interne, Procuraturii Generale, Centrului Național Anticorupție, Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, conducătorilor universităților din țară, precum și ai societății civile și mass-media.

Potrivit rezultatelor studiului național privind integritatea academică în universitățile din Republica Moldova, realizat pentru al doilea an consecutiv de MEC, fiecare al cincilea student indică existența fenomenului cumpărării tezelor de licență, ceea ce confirmă amploarea problemei și necesitatea unor intervenții mai ferme. În același timp, universitățile au raportat, în majoritatea cazurilor, lipsa unor exmatriculări pentru plagiat în ultimii ani. Dan Perciun a subliniat că măsurile deja inițiate de Minister pot produce efecte doar prin implicarea activă a întregului sistem universitar.

Una dintre aceste vizează finanțarea instituțiilor de învățământ superior în baza indicatorilor de performanță, inclusiv a nivelului de integritate academică. Spre exemplu, în acest an, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți a beneficiat de 4 milioane de lei pentru progresele înregistrate la acest capitol.

Totodată, în ultimele 6 luni, aproximativ 27 de mii de studenți au participat la cursuri standardizate privind integritatea academică, menite să consolideze înțelegerea normelor și limitelor în procesul de elaborare a lucrărilor academice. Din acest an va fi aplicat și un soft național antiplagiat, achiziționat de Minister, care va permite verificarea lucrărilor prin stabilirea unor praguri clare de similitudine în raport cu o bază extinsă de date.

Reprezentanții universităților au susținut necesitatea consoli-

dării mecanismelor de prevenire și combatere a fraudelor academice. Rectorul Academiei de Studii Economice din Moldova, Alexandru Stratan, a menționat că instituția verifică tezele la antiplagiat încă din 2012 și dispune de o bază de date de aproximativ 30.000 de lucrări. La rândul său, rectorul Universității Tehnice a Moldovei, Viorel Bostan, a susținut necesitatea înăsprirea sancțiunilor și implementarea unui sistem național de verificare, care ar contribui la reducerea tentativelor de fraudare.

Președinta Comisiei parlamentare, Liliana Nicolaescu-Onofrei, a remarcat că în numeroase state este sancționată nu doar vânzarea tezelor, ci și promovarea unor astfel de servicii. Până la 15 mai, comisia va colecta propuneri pentru consolidarea cadrului legal privind combaterea fenomenului tezelor cumpărate și plagiare.

SISTEM NAȚIONAL ANTIPLAGIAT ÎN TOATE UNIVERSITĂȚILE DIN ȚARĂ

Ministerul Educației și Cercetării pregătește aplicarea unui sistem național unic de verificare antiplagiat, care va deveni obligatoriu în toate instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova. Inițiativa face parte dintr-un set mai amplu de acțiuni orientate spre consolidarea integrității academice și sporirea încrederii în calitatea studiilor universitare.

formula o concluzie argumentată privind originalitatea lucrării. Dacă apar depășiri ale pragurilor tehnice sau suspiciuni suplimentare, dosarul va fi examinat și de o comisie formată din trei cadre didactice.

Ministerul precizează că indicatorii tehnici din raport – coeficienții de similitudine, sursele identificate și avertismentele sistemului – reprezintă doar repere pentru evaluare și nu probe definitive. Decizia finală va ține cont de contextul academic, corectitudinea citării și contribuția intelectuală reală a autorului.

Noile reguli vizează și utilizarea instrumentelor de inteligență artificială la redactarea lucrărilor universitare. Folosirea acestora va fi permisă doar în condiții de transparență, iar studenții vor trebui să declare explicit utilizarea aplicațiilor de acest tip atunci când acestea depășesc funcțiile auxiliare, precum verificarea lingvistică sau formatarea. Generarea integrală a conținutului fără implicare proprie nu va fi acceptată în cadrul procesului academic.

Accesul la susținerea finală va fi permis doar pentru lucrările care vor parcurge toate etapele de verificare și vor primi avizul necesar. Ministerul subliniază că sistemul antiplagiat nu substituie evaluarea profesorilor, ci oferă un sprijin suplimentar pentru menținerea standardelor academice și protejarea valorii reale a diplomelor universitare.

În baza noii metodologii aflate în proces de elaborare, toate tezele de licență și de master vor trece printr-o verificare obligatorie înainte de susținere. Procesul va fi realizat prin intermediul platformei Sistemantiplagiat.ro, un instrument digital capabil să identifice asemănările dintre lucrările studenților și alte surse existente în baze academice sau pe internet.

Noua procedură presupune mai întâi generarea unui raport preliminar de similitudine, oferit studentului înainte de depunerea finală a lucrării, astfel încât eventualele erori de citare, parafrazăre sau utilizare necorespunzătoare a surselor să poată fi corectate la timp. Ulterior, după înregistrarea oficială a tezei, verificarea va fi extinsă atât în limba originală a lucrării, fie română, fie rusă, cât și în limba engleză, pentru a depista inclusiv traduceri neatribuite sau preluările din alte spații lingvistice.

Secretarul de stat al Ministerului Educației și Cercetării, Adriana Cazacu, a explicat că rezultatele generate de soft nu conduc automat la constatarea plagiatului. Analiza va fi realizată inițial de conducătorul tezei, care va examina raportul și va

ADMITEREA ÎN ȘCOLILE PROFESIONALE SE SCHIMBĂ RADICAL DIN 2026

Ministerul Educației și Cercetării pregătește una dintre cele mai importante reforme din ultimii ani a procesului de admitere în învățământul profesional tehnic, propunând reguli noi pentru anul de studii 2026-2027. Noile prevederi vizează extinderea accesului la locuri bugetare, consolidarea incluziunii educaționale și adaptarea sistemului la realitățile pieței muncii.

Una dintre modificările esențiale prevede lărgirea categoriilor de persoane care vor putea concura pentru locurile finanțate de la bugetul de stat. Dacă până acum acestea erau rezervate în principal cetățenilor Republicii Moldova, de acum înainte vor putea aplica și cetățeni ai statelor membre ale Uniunii Europene, ai statelor semnatare

ale Acordului Schengen, refugiați, apatrizi, precum și cetățeni străini care au cel puțin un părinte cetățean al Republicii Moldova.

Regulamentul aduce și măsuri importante pentru creșterea incluziunii sociale și educaționale. Până la 1% din locurile bugetare vor putea fi rezervate unor categorii speciale de candidați, inclusiv tinerilor de etnie romă, în încercarea de

a reduce barierele de acces la studii și de a sprijini integrarea acestora în sistemul educațional.

Clarificări importante sunt prevăzute și pentru absolvenții de gimnaziu care au studiat în baza curriculumului modificat. Ei vor putea continua studiile în programe profesionale cu durata de doi ani, inclusiv în cadrul învățământului dual, ceea ce le oferă o cale mai fle-

xibilă și mai rapidă spre integrarea profesională.

O atenție aparte este acordată elevilor cu dizabilități severe. Instituțiile de învățământ profesional tehnic vor fi obligate să colaboreze mai strâns cu structurile de asistență psihopedagogică, autoritățile publice locale și furnizorii de servicii sociale pentru a identifica cele mai potrivite soluții educaționale pentru fiecare candidat.

Noile prevederi urmează să fie aprobate înainte de lansarea sesiunii de admitere pentru anul de studii 2026-2027 și au scopul de a face învățământul profesional tehnic mai accesibil, mai flexibil și mai adaptat nevoilor actuale ale elevilor și pieței muncii. Procesul de admitere va continua să se desfășoare prin platforma online *e-Admitere SIME ÎPT*, unde candidații vor putea depune dosarele în format electronic, verifica documentele și urmări rezultatele concursului. În paralel, rămâne valabilă opțiunea depune-

rii fizice a actelor directe la instituția de învățământ aleasă.

Dosarul de admitere va putea fi depus într-o singură instituție și va include fișa de înscriere, copia actului de identitate, actul de studii, fotografia și dovada achitării taxei de înscriere. În cazul aplicării online, documentele vor fi încărcate în format electronic, iar actele în original vor fi prezentate ulterior, după afișarea rezultatelor.

Regulamentul păstrează facilitățile existente pentru anumite categorii de candidați. Astfel, 15% din locurile bugetare vor rămâne rezervate tinerilor din categorii vulnerabile, 25% din locurile din domeniul pedagogiei vor fi destinate candidaților recomandați de autoritățile locale din educație, iar 25% din locurile la specialitatea „Îngrijirea bolnavilor” vor fi rezervate celor recomandați de instituții medicale.

BANCA MONDIALĂ: FACILITĂȚI FISCALE PENTRU MODERNIZAREA UNIVERSITĂȚILOR

Legislativul Republicii Moldova a aprobat un proiect de lege cu privire la introducerea unor facilități fiscale pentru implementarea Proiectului „Învățământul Superior”, ce vizează modernizarea universităților. Astfel, impozitul și livrările de mărfuri și servicii destinate proiectului vor fi scutite de TVA cu drept de deducere, accize, taxe vamale și taxa pentru efectuarea procedurilor vamale.

Derogarea de la prevederile Codului fiscal este necesară pentru a asigura implementarea rapidă a achizițiilor prevăzute în cadrul proiectului. Inițiativa legislativă a fost înaintată de deputata Liliana Nicolaescu-Onofrei, președinta Comisiei parlamentare pentru cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media. Proiectul „Învățământul Super-

rior” este implementat cu sprijinul financiar al Băncii Mondiale, care a acordat un împrumut de 30 de milioane de euro și un grant de 8,47 milioane de dolari SUA.

De asemenea, proiectul prevede consolidarea capacităților instituțiilor de învățământ superior și ale echipelor administrative pentru implementarea politicilor publice strategice. Totodată, se vor lua măsuri de internaționalizare a învățământului superior, menite să atragă studenți din alte țări, inclusiv refugiați. În plus, sunt planificate investiții în dotarea laboratoarelor de cercetare cu echipamente moderne, renovarea unor cămine studențești și crearea unui centru de inovare în domeniul agriculturii și al alimentelor rezistente la schimbările climatice.

UNICEF: Servicii extinse de intervenție timpurie pentru copii din Edineț

O inițiativă pilot, finanțată de Guvernul SUA prin Biroul pentru Populație, Refugiați și Migrație, precum și de Executivul Republicii Coreea, va permite unui număr de peste 250 de copii mici și familiilor lor din raionul Edineț să aibă acces anual la servicii integrate de dezvoltare timpurie. Acest lucru va deveni posibil odată cu lansarea oficială a Serviciului de intervenție timpurie în copilărie, realizat în parteneriat cu UNICEF.

Astfel, proiectul pilotează un model de intervenție timpurie centrat pe familie și bazat pe colaborarea dintre sectoarele educației, sănătății și protecției sociale. Noul serviciu oferă evaluare multidisciplinară, moni-

torizarea dezvoltării copilului, consiliere parentală și sprijin psihopedagogic.

De remarcat că în paralel, în instituțiile de educație timpurie din raionul Edineț au fost create 35 de Centre de Resurse, care contribuie la incluziunea copiilor în grădinițe, asigurându-se accesul la oportunități educaționale de calitate. Aceste centre promovează metode moderne de predare, cum ar fi învățarea prin joc, dezvoltarea socioemoțională și lectura interactivă, inclusiv pentru copiii cu cerințe educaționale speciale (CES).

De asemenea, peste 200 de cadre didactice și 35 de specialiști din domeniile educație, sănătate și protecție socială au fost instruiți în abordări inovatoare și transdisciplinare pentru ajutarea copiilor cu întârzieri de dezvoltare. Reamintim că până în prezent, în R. Moldova au fost deschise 16 centre de intervenție timpurie în copilărie, destinate sprijinirii minorilor și familiilor acestora.

Cor. UP

Schimbări în școli pentru anul de studii 2026-2027

Ministerul Educației și Cercetării a aprobat mai multe modificări și completări la Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, valabile pentru anul de studii 2026-2027. Documentul reglementează organizarea procesului educațional în toate instituțiile de învățământ general din Republica Moldova și are caracter obligatoriu atât pentru școlile publice, cât și pentru cele private.

Odată cu actualizarea Planului-cadru, a fost aprobat calendarul școlar pentru noul an de studii, care stabilește structura semestrelor, perioadele de vacanță, desfășurarea tezelor semestriale, testarea națională din ciclul primar, precum și sesiunile examenelor de absolvire a gimnaziului și liceului. Printre principalele noutăți se regăsește reorganizarea tezelor semestriale la etapa liceală. Conform noului regulament de evaluare, acestea vor avea loc în ultima lună a fiecărui semestru, iar elevii din toate profilurile liceale vor putea opta pentru aceeași disciplină atât în sesiunea de iarnă, cât și în cea de vară, în cazul tezelor susținute la solicitare.

Mai clară devine și procedura de alegere a limbii străine II pentru elevii din clasa a IV-a, care urmează să treacă în ciclul gimnazial. Selecția va avea loc în luna mai, într-un mod transparent, din oferta de minimum două limbi stră-

ine puse la dispoziție de instituția de învățământ.

Modificările vizează și copiii care se confruntă cu dificultăți de deplasare sau cu cerințe educaționale speciale. A fost elaborat un Plan-cadru pentru învățământul la domiciliu, iar programele de studii pentru elevii cu dificultăți severe de învățare sau dizabilități multiple și asociate au fost ajustate pentru a răspunde mai bine necesităților acestora.

În instituțiile cu frecvență redusă va putea fi pilotat, începând cu clasa a X-a, învățământul la distanță. Aplicarea acestei formule va fi decisă de consiliile profesionale, iar activitatea didactică va include atât lecții online sincron, cât și activități asincrone, prin utilizarea unor platforme digitale educaționale. Scopul este asigurarea unor rezultate echivalente cu

cele obținute în sistemul clasic de predare.

Schimbări au fost operate și în cazul liceelor vocaționale cu profilul Arte - Muzică, unde planurile-cadru au fost unificate. Instituțiile vor avea posibilitatea să adapteze până la 10% din numărul de ore destinate disciplinelor de profil, în funcție de specificul specializării.

Pentru a oferi mai multă autonomie unităților de învățământ, Ministerul de specialitate a extins lista decadelor tematice ce pot fi organizate la alegerea școlilor, actualizând calendarul datelor remarcabile și de comemorare naționale și internaționale recomandat instituțiilor. Prin aceste ajustări, autoritățile urmăresc un sistem educațional mai flexibil, mai echitabil și mai bine adaptat nevoilor actuale ale elevilor și instituțiilor de învățământ.

UE: Meseriile viitorului în vizorul elevilor din clase liceale

Un număr de 570 de elevi ai claselor liceale din R. Moldova au vizitat 20 de companii și instituții pentru a descoperi meseriile viitorului. Astfel, discipoli din clasele VIII-XII de la 15 școli model au participat la vizite de studiu ce s-au desfășurat în luna aprilie a.c. în spitale, laboratoare, centre de inginerie, companii din domeniul telecomunicațiilor și IT, birouri de arhitectură și universități.

Elevii au studiat procesele de lucru, participând la activități practice de acordare a primului

ajutor sau de construire a circuitelor electrice. De asemenea, ei au discutat cu specialiști din diferite

sfere despre cerințele profesionale, responsabilitățile specifice și studiile necesare pentru îmbrățișarea unei cariere. Activitățile fac parte dintr-un program de orientare în carieră destinat elevilor.

Programul menționat cuprinde sesiuni de autocunoaștere, explorarea domeniilor profesionale, lecții tematice, ateliere interactive, proiecte extracurriculare și târguri de carieră. După finalizarea vizitelor, elevii urmează să elaboreze planuri individuale de dezvoltare în carieră, adaptate propriilor interese și aptitudini. Programul este susținut de PNUD Moldova și Ministerul Educației și Cercetării, cu finanțare din partea Uniunii Europene, Poloniei și Norvegiei.

ȘCOALA RURALĂ – UN SPAȚIU AL VOCAȚIEI

Ludmila Racu: „Învățământul nu este pentru mine doar o profesie, ci o vocație care îmi oferă sens și bucuria de a dăruii”

Ludmila Racu este profesoară de limbi străine la Liceul Teoretic Mălăiești, din satul său de baștină, Mălăieștii Noi, Criuleni, unde de 21 de ani își dedică activitatea formării tinerei generații. Pentru ea, școala rurală nu este doar un spațiu al transmiterii cunoștințelor, ci un mediu viu de formare a personalităților, în care se cultivă încrederea, curiozitatea și deschiderea către lume. Alegea de a rămâne în comunitatea sa reflectă o convingere profundă în puterea educației de a transforma realități și de a construi viitorul chiar de la nivel local. Prin echilibrul dintre tradiție și inovație, dar și prin deschiderea constantă spre formare continuă, Ludmila Racu reușește să aducă în procesul educațional sens, motivație și relevanță. În acest interviu, ea vorbește despre parcursul său profesional, provocările și satisfacțiile carierei didactice, precum și despre rolul esențial al educației în mediul rural contemporan.

- Ce v-a motivat să rămâneți în învățământ timp de 21 de ani?

- În primul rând, m-a motivat familia. Fiind mamă a doi copii, mi-am dorit să fiu aproape de procesul lor de formare și să contribuie activ la dezvoltarea lor personală și educațională. În același timp, am simțit mereu o plăcere autentică de a împărtăși din ceea ce știu, de a „aprinde” în elevi curiozitatea și dragostea pentru învățare. De-a lungul anilor, satisfacția de a descoperi și valorifica abilitățile fiecărui elev m-a motivat constant. Învățământul nu este doar o profesie pentru mine, ci o vocație care îmi oferă sens, echilibru și bucuria de a dăruii, de a contribui la formarea unor oameni încrezători și pregătiți pentru viață.

- Cum a influențat satul natal parcursul dumneavoastră profesional?

- Satul natal, Mălăieștii Noi, a avut o influență profundă asupra parcursului meu profesional. Revizuirea rădăcinii mi-a oferit un sentiment de apartenență și autenticitate pe care nu îl pot regăsi în altă parte. Aici lucrurile se trăiesc mai intens: fiecare reușită, fiecare provocare, fiecare relație. Oamenii dragi îți transmit o energie aparte, care te susține și te motivează constant. Simt că, asemenea copacilor care își hrănesc unii altora rădăcinile printr-un sistem invizibil, comunitatea mea m-a ajutat să cresc, să mă dezvolt și să ofer, la rândul meu, sprijin generațiilor tinere.

- Ce rol au avut cursurile de formare continuă în adaptarea la noile cerințe educaționale?

- Un rol esențial, oferindu-mi permanent oportunitatea de a-mi actualiza cunoștințele și de a descoperi metode moderne de predare. Ele m-au ajutat să integrez tehnologia în procesul didactic, să diversific strategiile de lucru și să răspund mai eficient nevoilor actuale ale elevilor. Într-un domeniu aflat într-o continuă transformare, consider că formarea continuă nu este doar o necesitate, ci și o responsabilitate profesională. Un impact deosebit asupra mea l-au avut cursurile de formare continuă de la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, care au influențat profund atât dezvoltarea mea profesională, cât și cea personală. Experiența acumulată m-a determinat să continui studiile la nivel de masterat în aceeași instituție, unde am susținut cu rezultate excelente teza de master. Acest parcurs a fost posibil datorită profesorilor de limba franceză de la Catedra Filologie Romanică, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, adevărați profesioniști, dar și oameni dedicați, care au demon-

strat implicare nu doar academică, ci și umană. Toate aceste experiențe mi-au consolidat încrederea profesională și dorința de a oferi elevilor un proces educațional modern, relevant și motivant.

- Cum ați ajuns să participați în proiectul Erasmus și ce a însemnat această experiență pentru dumneavoastră?

- Am participat la proiectul Erasmus datorită profesoarei mele, doctor, conferențiar universitar la UPS „I. Creangă”, Ana Bula-Guzun, care m-a încurajat să valorific oportunitățile de dezvoltare profesională. În timpul studiilor de master, am descoperit crearea manualelor digitale cu ajutorul unui soft educațional elaborat de Nicolae Bălmuş, dr., conf. univ., și de Tatiana Chiriac, dr., conf. univ. A fost o experiență extraordinară, în care m-am simțit cu adevărat ca un autor de manuale. În acest context, am creat resurse digitale interactive pentru manualul de limba engleză, clasa a V-a (limba I), dar și pentru manualul de limba franceză, limba a II-a de studiu. Considerând că elevii de clasa a V-a sunt la începutul ciclului gimnazial, am văzut în aceste instrumente o oportunitate reală de a-i motiva, de a le stărni interesul și de a-i ajuta să se adapteze mai ușor la noile cerințe. Conținutul digital interactiv realizat a contribuit semnificativ la creșterea atractivității lecțiilor. Cu acest produs am participat la Salonul Internațional de Invenție și Antreprenariat Inovativ, unde am obținut medalia de argint. Ulterior, am diseminat experiența acumulată colegilor din instituție, profesorilor de limbi străine din raionul Criuleni și, la nivel național, în cadrul a două conferințe organizate la UPSC.

- Cum motivați elevii din mediul rural să învețe limbi străine?

- Motivarea elevilor din mediul rural pornește de la înțelegere și apropiere de realitatea lor. Încerc să le arăt că limbile străine nu sunt doar o disciplină școlară, ci o oportunitate de a descoperi lumea, de a comunica și de a-și construi un viitor mai prosper. Folosesc metode interactive, jocuri, materiale digitale și situații de comunicare reale, care îi implică activ și le stărnesc curiozitatea. De asemenea, implicarea elevilor în proiecte interdisciplinare, naționale, transfrontaliere și internaționale, inclusiv eTwinning, reprezintă o punte importantă spre motivarea lor. Acestea le oferă șansa de a cunoaște lucruri noi, de a practica limba în contexte autentice și de a interacționa cu elevi din alte țări. În același timp, își dezvoltă competențe esențiale pentru viitor, precum cele

digitale, lucrul în echipă, spiritul de inițiativă, leadershipul și gândirea antreprenorială. Pun accent pe încurajare și valorizarea fiecărui progres, creând un mediu prietenos, în care elevii nu se tem să greșească. Astfel, motivația lor crește natural și devine una durabilă.

- Ce v-a inspirat să creați un manual digital interactiv pentru clasa a V-a?

- În primul rând, având dorința de a face lecțiile mai atractive și mai accesibile pentru elevii de clasa a V-a aflați la început de drum în învățarea unei limbi străine, am decis să accept această provocare - crearea conținutului digital pentru manualele ce au la bază softul educațional MDIR. Am observat că elevii reacționează mult mai bine la conținut vizual și interactiv, iar manualele tradiționale nu reușesc

întotdeauna să le capteze atenția. De asemenea, în cadrul proiectelor eTwinning, am avut ocazia să cunosc manuale digitale realizate de colegi din România, care m-au impresionat prin interactivitate și dinamism. Aceste experiențe m-au determinat să explorez un alt mod de a preda conținutul, mai apropiat de nevoile actuale ale elevilor. Pun un accent deosebit pe interacțiunea dintre elevi și pe colaborare, deoarece consider că aceasta este una dintre competențele cheie ale generațiilor viitoare. Știm cât de dificil este să menținem atenția acestor „nativi digitali”, iar manualul digital interactiv redactabil reprezintă o oportunitate reală de a-i implica activ în procesul de învățare. Astfel, am dorit să creez un instrument care să îmbine învățarea cu explorarea, colaborarea și motivația autentică.

- Cum reacționează elevii la utilizarea resurselor digitale în procesul de învățare?

- Pentru elevi, tehnologia este un mediu familiar, iar integrarea resurselor digitale în procesul de învățare le stărnește interesul și implicarea. Devin mai activi, mai curioși, mai motivați și mai dornici să participe, deoarece activitățile interactive le oferă posibilitatea de a învăța prin joc, explorare și colaborare. În același timp, resursele digitale permit diversificarea sarcinilor și adaptarea lor la niveluri diferite de învățare. Am observat că în acest mod elevii rețin mai ușor informația și capătă mai multă încredere în exprimare. Astfel, tehnologia nu doar sprijină învățarea, ci o transformă într-o experiență plăcută și motivantă.

- Fiind dirigintă la clasa a VIII-a, cum îi sprijiniți pe elevi într-un an atât de important pentru ei?

- În calitate de dirigintă încerc să fiu mai mult decât un profesor

- un sprijin constant pentru elevii mei într-un an decisiv. Este o etapă a schimbărilor profunde, a pubertății, când mulți dintre ei se află într-un dezechilibru interior și au adesea impresia că nu sunt înțeleși. De aceea, pun accent pe comunicare deschisă, răbdare și empatie, creând un climat în care fiecare elev se simte ascultat și valorizat. Îi ajut să-și organizeze învățarea și să-și gestioneze emoțiile. În plus, pentru unii dintre ei, sprijinul este cu atât mai important, deoarece au părinții plecați peste hotare. Încerc să le ofer nu doar ghidare academică, ci și susținere emoțională, pentru a-i ajuta să depășească această perioadă și să-și găsească echilibrul.

Totodată, privesc cu responsabilitate faptul că anul viitor elevii vor deveni absolvenți ai treptei gimnaziale. Este un moment important

incurajați să-și atingă potențialul. Iar cea mai mare satisfacție în calitate de profesor o găsesc în evoluția elevilor mei. Este o bucurie profundă să îi văd cum capătă încredere în ei, cum își descoperă abilitățile și își depășesc limitele. Fiecare progres, oricât de mic, este pentru mine o dovadă, o confirmare că munca mea are sens. Mă simt împlinită să știu că pot contribui la formarea unor tineri deschiși, curioși și pregătiți pentru viață. De asemenea, momentele în care elevii revin și îți spun că ai avut un impact asupra lor sunt de neprețuit. Peste ani, simt o mândrie și o satisfacție aparte atunci când întâlnesc foști elevi realizați profesional și personal. În acele clipe, în sinea mea, simt o mare mulțumire, știind că am contribuit, chiar și într-o măsură cât de mică, la devenirea lor. Realizez atunci că am oferit nu doar cunoștințe, ci și încredere, sprijin și inspirație pentru viitor.

- Cât de important a fost sprijinul familiei în parcursul dumneavoastră profesional?

- Îmi amintesc cu recunoștință cum mama, convinsă de profesoara mea de limba română, Elena Pruteanu, a insistat să aleg calea pedagogiei. A fost un moment decisiv, care mi-a conturat drumul. De-a lungul anilor, părinții m-au susținut necondiționat, oferindu-mi încredere și stabilitate. Și surorile mele gemene mi-au fost mereu alături. Astăzi, familia mea - soțul și cei doi copii - reprezintă sursa mea de echilibru și motivație. Ei mă susțin în tot ceea ce fac și se bucură sincer de fiecare reușită. Fără această susținere constantă, parcursul meu nu ar fi fost la fel de împlinit.

- Dacă ați putea să vă întâlniți cu dumneavoastră la început de carieră, ce v-ați spune după 21 de ani de experiență?

- Mi-aș spune să am mai multă încredere în mine și să nu mă tem de greșeli, că fiecare început este dificil, dar răbdarea și perseverența vor aduce rezultate frumoase. M-aș încuraja să fiu mereu deschisă la schimbare, să învăț continuu și să nu mă opresc din a căuta metode noi de a ajunge la sufletul elevilor. Mi-aș mai spune că este important să prețuiesc fiecare reușită, chiar și pe cele mici, și să nu uit că relația cu elevii este la fel de importantă ca lecția în sine. De asemenea, mi-aș aminti că echilibrul între viața profesională și cea personală este esențial pentru a putea dăruii energie și pasiune în fiecare zi. După 21 de ani, înțeleg că această profesie înseamnă nu doar cunoștințe, ci și empatie, dedicare și multă pasiune.

Poetul Anatol Codru „în piatra pietrei nemurind”

(90 DE ANI DE LA NAȘTERE)

Opera artistică a lui Anatol Codru (n. 1.05, 1936) se manifestă printr-o involburare oximoronică în fața problemelor existențiale ale Universului, autorul fiind preocupat în permanență de metafizica sinelui creator. Acest lucru îl determină, asemenea personajului său liric, să transpară pe „turn de piatră ridicat”, ca să-și edifice propriul său „mit personal”, fiind vorba de „Un mit al ei și tot de piatră / Și piatră-n piatră a săpat” (Anatol Codru, *Pietrarii*).

„Săpând” în piatra rară a cuvântului, poetul și-a înălțat o ctitorie sacră plămădită din cântec și durere, dintr-o izvodire fără de moarte a unei aspirații supreme, prin proiectarea resorțurilor existențiale cu o vastă sferă de cuprindere artistică. Timpul smulge filele de calendar, care se călătoresc vertiginos în neantul uitării, bătrânul Cronos mai așează la pedestalul memoriei câte o filă de poezie, stelele căzătoare scilpesc și se topecs haotic în eternitate pentru ca dincolo de ea, în tăcerea austeră a neființei, să răsună vocea poetului: „Pietrarii vecilor de piatră, / În piatra pietrei nemurind... / Coboară în propria lor soartă, / Unde de vii s-au fost zidit”.

Soarta l-a determinat pe Anatol Codru să-și înveșnicească numele printr-o activitate rodnică pe tărâmul poeziei, dar și în contextul artei cinematografice, pentru a stratifica în „sublimarea sofianică” (Mihai Cimpoi) sentimentele universal-omenești și, asemenea personajului liric din volumele sale de versuri, să atingă „marile comori dintotdeauna”, să parcurgă cu îndrăzneală traiectoriile timpului, sfidând cu îndrăzneală toate barierele lui. Experiența artistică a fost însoțită în permanență de harul actoricesc, iar discursurile sale poetice se manifestă printr-o irezistibilă sete de viață, de lumină și căldură.

Atât în poezie cât și în arta cinematografică, A. Codru s-a impus printr-un nou tip de metaforă ontologică și existențială, în vederea determinării unui ideal social, estetic și spiritual promovat cu fermitate pe parcursul întregii sale activități de creație. Filmele documentare au fost elaborate de el în cheia studiului monografic; este vorba de lucrările cinematografice *Mihai Eminescu*, *Dimitrie Cantemir*, *Vasile Alecsandri*, *Ion Creangă*, *Pușkin în Moldova*, *Sculptorul Alexandru Plămădeală*, *Pe făgașul talentului*, *Sunt acuzați martorii*, *Strigat-am către tine*, care se prezintă drept niște realizări importante ale cinematografiei moldovenești și, așa cum subliniază cineastul Vlad Olărescu, constituie sinteza unor îndelungi eforturi creatoare, din perspectiva idealurilor estetice ale zilelor noastre, aprofundând valori și semnificații artistice cu deschidere spre noi orizonturi ontologice.

Interpretarea hermeneutică a unor probleme de creație, orientarea spre niște categorii estetice inedite aflate sub semnul fenomenologicului, oniricului sau ontologicului, predilecția spre sacralizarea unor diverse aspecte din realitatea umană – toate acestea luate împreună încearcă să dezvăluie niște dimensiuni estetice majore marcate de substraturile

mitico-folclorice și filosofice ale spiritualității noastre autohtone. Volumele de versuri *Noaptea albastre* (1962), *Îndărătnicia pietrei* (1962), *Feciori* (1971), *Piatra de citire* (1980), *Mitul personal* (1982), *Ruperea de neființă* (1998) aprofundează niște preocupări artistice pregnante, cu deschidere spre o viziune poetică novatoare.

Atât în poezie, cât și în cinematografie, conștiința artistică a lui Anatol Codru este orientată spre profunzime. Poetul a aprofundat o nouă perspectivă de apreciere a valorilor, care țin de cadrul vizionar al spiritualității noastre tradiționale, le-a raportat la semnificația capodoperelor din literatura universală, a promovat cu deosebită râvnă realizările notorii ale poeziei românești din secolul XX, încercând să le pună pe cântarul capodoperelor universale. Lectura mai multor cărți semnate de el a prilejuit cititorului o adevărată revelație sufletească, cea a reîntâlnirii cu un poet a cărui lacrimă s-a contopit cu ideea „de sacru, de sublim și de frumos” (Anatol Codru), pentru a releva niște dimensiuni estetice arhetipale, marcate de substraturile adânci ale inițierii filosofice și arhetipale din spiritualitatea noastră autohtonă. Scriitorul înclină spre o configurație mitică specifică, în conformitate cu anumite tehnici și modele manieriste, fiind obsedat de perspectiva largirii orizonturilor estetice din sfera inspirației general-populare, concretizată „într-o rostire frumoasă, manierist-orică”.

În această ordine de idei, are loc o suprapunere, o comunicare sufletească dintre cinematografie și modelele de transfigurare poetică, unde autorul își asumă rolul unui demiurg creator, care amplifică și corelează diferite domenii ale artei prin esența estetică a individualității sale creatoare, în corelație cu resorțurile existențiale ale unei personalități de excepție. La un moment dat, personajul liric din opera lui Anatol Codru se detașează de propria sa condiție terestră, pentru a se dizolva în elementele ancestrale ale Universului: „Dar niciodată-n lume nu s-a spus / Mai simplu, mai profund, mai fără apus / Ninge Iisus, / Ninge Iisus” (Anatol Codru, *Și, Doamne-n cerul nostru cât prinos*).

Apartenența la lumea sacrului derivă din sugestia metaforică a acestor „ninsori ancestrale”, „ei parcă-n albul pietrei ning”; pentru a aprofunda noblețea sufletească a eului creator, însuși autorul este invitat la transformarea poeziei sale în propriul ei spectacol și oferă publicului o cheie de deschidere, de receptare a unei experiențe artistice inedite. Un exemplu concludent: „Din ochii mei / Coboară-o / Mioară / Cu / Trei / Ciobănei”.

Anatol Codru sacralizează stările și trăirile sufletești, le integrează într-un grandios spectacol ceremonial, unde și graiul, și steaua, și „cei trei ciobănei” „pendulează” între fabulosul mitic și reprezentările imaginației sale creatoare. Conceptul arhetipal, în această ordine de idei, devine un model ipotetic, simbolul emblematic generator de idei și reflecții lirice, este o modalitate de a privi lumea, a aprecia creația, iubirea, omenia.

De la „metafizica ideii de piatră”, poetul încearcă să pătrundă în tainele altui mit,

Veniamin Apostol și Anatol Codru, 1991.

unde în plan simbolic-metaforic are loc o alternare a secvențelor de viață, o identificare sincretică de viziuni. Spectacolul *Strigat-am către Tine*, realizat după trecerea la cele veșnice a confratelui său de condei Grigore Vieru, indică calea parcursă de autorul Pietrei de citire spre un nou itinerar spiritual, acolo unde Marele Anonim „urcă semețele piscuri”, „în semn de-nălțare a lăcașului sfânt”. Dialogul cu Grigore Vieru transpare din același impuls interior, care vine să coreleze trăirile, sentimentele omenesti dintr-o perspectivă cosmică și telurică în același timp, se manifestă printr-o ambiguitate ontologică după modelul psalmilor biblici.

„Alb de duminică”, dar și de lumina ascetică a mântuirii divine, trăirile, sentimentele sufletești, frământările interioare ale poetului Grigore Vieru sunt receptate în vocabula scenică a lui Anatol Codru „în dimineața de după moarte”, ca în cele din urmă să

se convertească într-o lumină ancestrală, acolo unde imaginea arhetipală a dăinuirii „nu cunoaște fantasticul propriu-zis”, dar se dispersează spre noi orizonturi și tărâmurii ontologice. Semnificațiile poetice se încarcă cu un fond profund esențializat, fapt datorită căruia A. Codru va intui în felul acesta „o intrare nouă în mit”, unde spiritul creator al personajului liric coboară la „icoana jertfirii Mioarei”, „însoțit de baciul Manole” pentru că „Din răscruce de veac, cu berbeci înfloriți / El turma și-o-nalță cu turla spre soare / Spre ultima jertfă a Mioarei fecioară, La nunta de taină, surpând-o-n părinți” (Anatol Codru, *La nunta de taină*).

În felul acesta, „nunta de taină” devine o metaforă cu semnificații individualizatoare și amintește în subtext de nunta mioritică, acolo unde poetul manifestă dorința să revitalizeze niște principii estetice inedite. Misterul existențial al trecerii pe care-l va intui revelator Grigore Vieru, dar și Anatol Codru în procesul convertirii elementului mitico-folcloric, este misterul soarelui și al perenității sale demiurgice, este tentația unei descătușări simbolice de spasmele întunericii. Versul lui Vieru „Vestește-l, mamă, pe Dumnezeu / că am

Meșterului Manole, iar acolo, pe tărâmurile selenare ale veșniciei, să devină „fântână”: „Din sămânța ce-o aduse vântul / Și-a băut-o meșterul cu mâna / C-a rămas în palmă doar pământul” (Anatol Codru, *Meșterul Manole*).

Similară într-un fel oarecare cu viziunea arhetipală a lui Constantin Brâncuși, fântâna îi adună pe cei prezenți „la o masă a tăcerii”, ca în cele din urmă să devină „un turn de mănăstire”, unde icoana „meșterului” rămâne în continuare pietrificată în mrejele tăcerii, în taină și vis. Imaginea mitică a fântânii se menține în conștiința eului liric drept o cheazăie a cântecului pururi viu despre frumusețea faptei dăruite, despre condiția supremă a existenței omenesti, desăvârșită prin dragoste și creație, e „dimensiunea scump plătită frumosului”, care se menține în conștiința omului de creație cu claritatea și simplitatea adevărilor primordiale ale vieții, așa cum ne sugerează poetul Nicolae Labiș, „buzduganul” generației șazeciste din care face parte și Anatol Codru: „Fântâna curge-n brazde și ulcioare, / Fără odihnă, / Fără uitare, / Fără somn” (Nicolae Labiș, *Meșterul*).

La fel ca și curgerea nestăvilită a izvorului dintr-o fântână cu apă cristalină, Anatol Codru s-a manifestat printr-o angajare totală în estimarea valorilor literare, estetice, de circulație națională și universală. De subliniat că scriitorul a deținut mai multe titluri onorifice: Membru de Onoare al Academiei de Științe din Republica Moldova, Membru de Onoare al Academiei Internaționale de Film din Federația Rusă, deținător a 17 premii obținute la festivaluri internaționale și naționale pentru cinematografie, printre care cele mai importante au fost menționate cu Grand Prix pentru regie. De asemenea, a fost apreciat cu distincția academică a Uniunii Cineaștilor din România Clacheta de Aur (2000), Marea medalie a Cineaștilor din România Magna cum Laude (2003), medalia „Dimitrie Cantemir” oferită de către AȘM și medalia „Mihai Eminescu”. În același timp, i se decernează titlul de Laureat al Premiului de Stat în domeniul literaturii din Republica Moldova. De asemenea, este deținătorul Marelui Premiu „Nichita Stănescu” al Academiei Române pentru anul 2000 ș.a. Chiar și dincolo de neființă, „la masa tăcerii divine”, Anatol Codru se regăsește „în fața cuvântului drept”, acolo unde are loc „Totală și grea dăruire, / Cu trup și cu suflet superb / În numele-a tot ce-i iubire / De țară, de frate, de verb” (Dumitru Matcovschi, *La masa tăcerii*).

Prin întreaga sa operă, Anatol Codru rămâne să stea la „masa veșniciei”, alături de „icoana jertfirii Mioarei”, ca să mențină în sufletul oamenilor fiorul sacru al creației și patima iubirii pentru frumos. Să se integreze în vârstele anotimpurilor asemenea arhetipului mioritic omniprezent în majoritatea scrierilor sale, pentru a promova valorile general-umane cu durată sigură în timp.

Tatiana BUTNARU,
doctor în filologie,
Institutul de Filologie Română
„B.P. Hasdeu”

Profesorul – promotor al culturii

Rolul profesorului depășește cu mult simpla transmitere de cunoștințe. Din propria mea experiență, am înțeles că dascălii modelează nu doar parcursul educațional al elevilor, ci și atmosfera din clasă, cultura școlii și relația acesteia cu comunitatea.

În activitatea mea, am observat cât de important este climatul creat la clasă. Încerc mereu să construiesc un mediu bazat pe încredere, respect și deschidere, unde elevii să se simtă încurajați să participe și să se dezvolte. Cred cu tărie că un profesor empatic și implicat poate influența pozitiv motivația și evoluția fiecărui elev.

Un moment definitoriu al parcursului meu profesional este colaborarea cu managerul școlar, Svetlana Stoinov, și întreaga

echipă managerială. Sprijinul și încrederea ce mi-au fost acordate au reprezentat un adevărat imbold de a munci cu o dăruire și mai mare. Faptul că mi s-au delegat responsabilități importante, m-a motivat să mă dezvolt continuu. Rezultatele muncii au fost apreciate, iar acest lucru m-a determinat să aspir mai departe, să port cu cinste titlul de învățătoare la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din municipiul Comrat. Această experiență m-a ajutat să înțeleg cât de importantă este cultura organizațională a unei școli.

Împreună cu ceilalți colegi, am reușit să punem în practică valorile instituției, lucrând în echipă și susținându-ne reciproc. Prin această simbioză și cooperare între cadrele didactice, contribuim la crearea unui mediu educațional coerent și pozitiv, în care elevii pot crește armonios.

De asemenea, consider că profesorii au un rol esențial în consolidarea relației dintre școală și comunitate. Prin implicare, comunicare și inițiative comune, putem transforma școala într-un spațiu deschis, conectat la nevoile reale ale elevilor și ale familiilor acestora.

Consider că profesorii sunt factori esențiali în formarea unei comunități educaționale sănătoase. Influența noastră se regăsește în fiecare elev, în fiecare relație construită și în fiecare valoare promovată. Iar atunci când există încredere, colaborare și viziune, educația devine cu adevărat un proces transformator.

Ina DOMENCO,
învățătoare,
grad didactic superior,
Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”,
mun. Comrat

Mentoratul - parcurs spre schimbare

Mentoratul dintre cadrele didactice, privit ca un parcurs spre schimbare, generează efecte semnificative în urma implementării. Ca rezultat, profesorii debutanți se adaptează mai rapid la cerințele mediului educațional. Se observă o creștere a încrederii în sine și a siguranței în actul didactic. Dascălii devin mai deschiși colaborării și schimbului de experiență.

Impactul mentoratului se reflectă în îmbunătățirea metodelor de predare. Profesorii aplică strategii moderne și adaptate nevoilor elevilor. În urma implementării,

calitatea lecțiilor crește vizibil. Relațiile profesionale dintre colegi devin mai solide și bazate pe sprijin reciproc. Mentoratul contribuie la reducerea stresului profesional și a sentimentului de izolare. Cadrele didactice dobândesc mai multă claritate în organizarea activităților didactice.

De asemenea, crește capacitatea de reflecție asupra propriei practici. Profesorii își dezvoltă abilități de autoevaluare și perfecționare continuă. Se observă o mai bună gestionare a situațiilor dificile din clasă. În urma acestui proces, cultura

„Toată lumea poate fi minunată... pentru că toată lumea poate servi cuiva. Nu trebuie să ai facultate ca să faci asta. Nu trebuie să faci acordul între subiect și predicat ca să servești. Ai nevoie doar de o inimă plină de bunăvoință. Un suflet plin de iubire”

Martin Luther King Jr.

organizațională devine mai deschisă și inovatoare. Cadrele didactice devin motivate și orientate spre performanță. Impactul pozitiv se reflectă și asupra elevilor, printr-un proces educațional mai eficient.

Mentoratul facilitează integrarea noilor profesori în colectiv. Schimbările produse sunt durabile și contribuie la dezvoltarea instituției. Astfel, mentoratul dintre cadrele didactice demonstrează că reprezintă un parcurs real spre schimbare și progres.

Aliona STOLERU,
învățătoare și mentor
instituțional, grad didactic I,
IP LT „Mihai Eminescu”,
mun. Comrat

Drumul unei voluntare spre succes

Anna GORMAN,
voluntara organizației
Corpul Păcii

Numele meu este Anna Gorman și sunt voluntară Peace Corps în domeniul predării limbii engleze. Mă apropii de finalul primului meu an la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din Comrat, un an plin de experiențe noi, momente memorabile și dezvoltare personală.

Predau limba engleză la ore, cluburi extracurriculare și evenimente de cultură americană, colaborând cu profesori locali. Comunitatea școlară m-a primit cu căldură și m-a ajutat să mă adaptez la o

țară nouă, două limbi și un sistem educațional diferit.

Una dintre cele mai valoroase lecții pe care am primit-o a fost puterea cunoașterii mai multor limbi. La Liceu, elevii provin din medii diverse – română, rusă și găgăuză. Aici limbile sunt încurajate activ, iar fiecare limbă nouă deschide noi perspective. Sunt impresionată de colaborarea școlară și profesorilor la traducerea expresiilor în engleză, iar învățarea limbii engleze consolidează și cunoștințele de limbă română și cea rusă.

Venind din Statele Unite, unde studiul limbilor străine începe mai târziu, am descoperit aici o abordare complet diferită. Această experiență m-a făcut să privesc propria educație dintr-o perspectivă nouă. Activitatea mea din Republica Moldova mi-a oferit ocazia de a reflecta asupra identității culturale și am realizat că nu poți înțelege cu adevărat propria limbă și cultură fără a cunoaște o alta. Privesc cu entuziasm spre experiențele și oportunitățile de dezvoltare care urmează.

Identitate, tradiție și excelență – repere ale activităților extracurriculare

Aurica COVIC,
profesoară de educație
tehnologică, director adjunct
pentru educație,
grad managerial II,
IP LT „Mihai Eminescu”,
mun. Comrat

În contextul educației moderne, formarea elevilor nu se limitează la transmiterea

cunoștințelor academice, ci presupune dezvoltarea unor competențe complexe, a valorilor și atitudinilor necesare integrării active în societate. Activitățile extracurriculare din cadrul Liceului Teoretic „Mihai Eminescu” din Comrat reprezintă un element definitoriu al identității instituționale, contribuind la dezvoltarea armonioasă a personalității elevilor. Prin diversitatea și coerența lor, aceste activități valorifică tradițiile culturale și promovează valorile fundamentale ale instituției: identitate, responsabilitate, colaborare, incluziune și excelență.

Asemenea activități precum „Limba noastră” contribuie la dez-

voltarea competențelor de comunicare și la cultivarea respectului pentru patrimoniul lingvistic. Evenimentele „Eminesciana” și „Bunicul din Humulești” stimulează interesul pentru literatură și dezvoltă sensibilitatea estetică. „Toamna de aur” și „Hramul liceului” reflectă spiritul comunitar și capacitatea elevilor de a colabora și crea. „Balul bobocilor” facilitează integrarea elevilor, iar „Ziua profesorului” evidențiază respectul față de cadrele didactice. „Dragobetele”, „Hristos a înviat”, „Să trăiți, să înfloriți” promovează valori morale și spirituale, iar „Bilunrul ecologic” dezvoltă responsabilitatea față de mediu.

În fine, „Ziua iei” promovează identitatea culturală, iar „Adio, drag abecedar” și „Adio, clasele primare” marchează etapele educaționale ale elevilor. Prin astfel de activități, instituția formează tineri responsabili, activi și ancorați în valorile comunității.

Consiliul Academic Român propune inițierea unui amplu proces de analiză privind perspectivele apropiierii accelerate dintre România și R. Moldova

Consiliul Academic Român (C.A.R.) a lansat, în data de 5 mai a.c., potrivit Agenției Informaționale de Stat Moldpres, un apel prin care a propus inițierea unui amplu proces de analiză și fundamentare științifică privind perspectivele apropiierii accelerate dintre România și Republica Moldova, inclusiv prin elaborarea unui cadru de convergență academică, educațională, culturală, juridică, economică, administrativă și socială. În mesajul său, Consiliul Academic Român îndeamnă autoritățile de la București și Chișinău să trateze apropierea dintre România și R. Moldova ca pe o prioritate strategică, să susțină instituțiile academice și culturale în vederea elaborării unor analize necesare acestui scop, creând astfel un cadru politic și administrativ pentru transformarea solidarității istorice într-un program coerent de acțiune.

Apelul a fost semnat de Academicianul Ioan-Aurel Pop, președinte al Consiliului Academic Român, și Academicianul Ion Tighineanu, vicepreședinte al Consiliului Academic Român, președinte al Academiei de Științe a Moldovei. Mesajul în cauză este adresat către autoritățile publice din România și Moldova, instituțiile academice, universitare, culturale și educaționale, precum și către societatea civilă și toți cetățenii conștienți de responsabilitatea momentului istoric. Consiliul Academic Român a subliniat că „a venit timpul ca apropierea dintre România și Republica Moldova să fie asumată nu doar ca aspirație afectivă și identitară, ci și ca proiect de construcție instituțională, elaborat cu rigoare, realism și responsabilitate”.

„Este necesară trecerea de la evocare la planificare, de la declarații simbolice la acțiuni coordonate, de la solidaritate firească la mecanisme

concrete de convergență. În acest sens, Consiliul Academic Român propune inițierea unui amplu proces de analiză și fundamentare științifică privind perspectivele apropiierii accelerate dintre România și Republica Moldova, inclusiv prin elaborarea unui cadru de convergență academică, educațională, culturală, juridică, economică, administrativă și socială. Unificarea în plan academic și cultural general trebuie să asigure fundamentul unificării tuturor instituțiilor și al unificării politice. Acest proces trebuie să fie unul democratic, transparent și european, așezat pe respectul voinței cetățenilor, pe adevărul istoric, pe dreptul la identitate și pe valorile fundamentale ale civilizației europene. El nu trebuie să fie expresia unei conjuncturi politice trecătoare, ci a unei strategii naționale și europene de lungă durată... În ultimii ani, relația dintre România și Republica Moldova a intrat într-o etapă nouă, marcată de apropiere instituțională, solidaritate strategică și reafirmare a apartenenței la același spațiu de limbă, cultură, istorie și valori europene”, este subliniat în apelul lansat de C.A.R.

În mesajul său, Consiliul Academic Român a salutat Apelul comun lansat la 1 mai 2026 de Uniunea Scri-

torilor din România și Uniunea Scriitorilor din R. Moldova, prin care se solicită trecerea de la declarații de intenții la fapte concrete și la elaborarea unui scenariu realist, bine întemeiat politic, legislativ, financiar, economic, educațional și cultural, privind obiectivul Unirii Republicii Moldova cu România. „Vocea scriitorilor, a oamenilor de cultură, a intelectualității românești în ansamblu confirmă faptul că această temă nu aparține conjuncturii, ci

elaborarea unei strategii de comunicare publică și internațională privind unitatea de limbă, cultură, istorie și destin european a românilor; evaluarea obiectivă a beneficiilor, provocărilor și etapelor posibile ale unui proces de reintegrare națională, în deplină concordanță cu normele democratice și cu parcursul european al Republicii Moldova.

De asemenea, Consiliul Academic Român subliniază că deciziile majore privind viitorul Republicii Moldova

buie continuată prin instrumentele timpului nostru: cercetare, expertiză, dialog instituțional, educație, comunicare publică, cooperare europeană și asumare democratică”.

În același timp, C.A.R. a îndemnat entitățile de cercetare științifică, universitățile, uniunile de creație, organizațiile culturale, comunitățile profesionale și societatea civilă să contribuie la acest proces prin „competență, echilibru și devotament față de adevăr... Știința, cultura și educația sunt temelia cea mai sigură a unității durabile. Prin adevăr istoric, competență academică, solidaritate instituțională și voință democratică, spațiul românesc poate deveni mai coerent, mai puternic și mai pregătit pentru provocările viitorului. Astăzi, mai mult ca oricând, avem datoria să înțelegem că ceea ce istoria a despărțit prin forță poate fi apropiat prin adevăr, cunoaștere și voință comună. Consiliul Academic Român își exprimă disponibilitatea de a contribui, prin expertiza instituțiilor sale membre, la elaborarea unui cadru coerent de analiză și acțiune, menit să sprijine apropierea ireversibilă dintre România și Republica Moldova, în spirit european, democratic și românesc. Unitatea nu este doar moștenirea înaintașilor noștri. Ea este responsabilitatea generației noastre față de generațiile care vin”.

Reamintim că Consiliul Academic Român a fost constituit la 26 martie 2026 de Academia Română, Academia de Științe a Moldovei și patru academii de ramură din România – Academia de Științe Juridice, Academia de Științe Medicale, Academia de Științe Tehnice și Academia de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești”.

conștiinței istorice și responsabilității față de viitor”, menționează C.A.R.

În acest context, Consiliul Academic Român consideră necesară constituirea, sub egida instituțiilor academice membre, a unor grupuri de experți din ambele state românești, care să elaboreze studii, analize și recomandări privind: armonizarea treptată a sistemelor educaționale, academice și de cercetare; recunoașterea și valorificarea comună a patrimoniului cultural și științific românesc; apropierea cadrului juridic și instituțional; dezvoltarea infrastructurii comune de cercetare, inovare, educație și cultură;

și al relației sale cu România aparțin cetățenilor, în spirit democratic: „Elitele academice, culturale, științifice și intelectuale au datoria de a pregăti temeinic terenul cunoașterii, al dialogului public și al responsabilității istorice, pentru ca asemenea decizii să fie luate în cunoștință de cauză, fără manipulari, fără frică și fără falsificarea trecutului... Experiența istorică arată că marile acte de unitate au fost pregătite de cultură, educație, știință, limbă, conștiință și solidaritate. Unirea de la 1918 a fost precedată de o lungă lucrare spirituală și intelectuală. Astăzi, în condițiile secolului al XXI-lea, această lucrare tre-

Studenții UPSC au descoperit Europa printr-un test tematic dedicat valorilor europene

Direcția Studenți și Servicii Sociale din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a organizat, la 7 mai a.c., cea de-a doua ediție a quiz-ului tematic „Descoperă Europa”, desfășurat în contextul Zilei Europei (9 mai). Evenimentul a reunit studenți de la mai multe facultăți, interesați să-și testeze cunoștințele de cultură generală și să aprofundeze teme legate de valori, instituții și mecanisme ale Uniunii Europene.

Activitatea a avut un caracter interactiv, fiind inspirată din materialele „Quiz Eu și UE” și axată pe învățarea prin metode non-formale. Cinci echipe a câte cinci studenți în componență au reprezentat facultățile Universității: Psihologie și Psihopedagogie Specială; Geografie; Științe ale Educației; Arte Vizuale și Design; Filologie și Istorie.

În urma desfășurării competiției, titlul de câștigător și I-a adjudecat echipa „Europlus” (Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială). Locul II în clasamentul general i-a revenit formației „205” (Facultatea de Geografie), care a fost urmată de echipa „Stelele Europei” (Facultatea de Științe ale Educației).

De asemenea, diplome de participare au fost acordate loturilor „Pictorașii europeni” (Facultatea de Arte Vizuale și Design) și „Renașterea” (Facultatea de Filologie și Istorie), pentru implicare și creativitate. De subliniat că evenimentul contribuie la promovarea educației europene, dezvoltând competențe civice și de gândire critică în rândul studenților.

Despre curaj, speranță și umanitate: lecțiile Annei Frank

Lectura reprezintă una dintre cele mai importante căi de formare intelectuală și emoțională a tinerilor, contribuind la dezvoltarea gândirii critice, empatiei și capacității de a înțelege lumea din perspective diverse. Prin intermediul cărților, elevii nu doar acumulează cunoștințe, ci trăiesc experiențe, descoperă valori și își conturează propriul sistem de principii.

Elevii clasei a VII-a din cadrul IP LT „Orizont”, filiala Bălți, sub îndrumarea profesoarei de limbă și literatură română, Olga Prepețița, au parcurs 383 de pagini trăind o experiență educațională profundă și emoționantă, explorând universul cărții „Jurnalul Annei Frank”. Lectura acestei opere nu a fost o activitate școlară obișnuită, constituind o adevărată incursiune în istorie și în sufletul uman. Elevii au descoperit, pagină cu pagină, gândurile, trăirile și speranțele unei adolescente care, în ciuda condițiilor dra-

matice în care a trăit, a reușit să-și păstreze sensibilitatea și încrederea în oameni.

Pentru a aprofunda înțelegerea textului, activitatea de lectură a fost completată prin vizionarea unor materiale dedicate vieții și destinului Annei Frank. Aceste resurse au oferit elevilor o perspectivă mai amplă asupra contextului isto-

ric, contribuind la o mai bună conștientizare a realităților tragice ale acelei perioade. Întâlnirea cu Anna Frank a depășit granițele unei simple analize literare. Prin reflecție, dezbateri și schimburi de idei, elevii au transformat această experiență într-o lecție autentică de viață. Ei au înțeles mai profund importanța libertății, curajului și speranței, valori esențiale care trebuie apărute și cultivate în orice societate.

De asemenea, povestea Annei a devenit un prilej de a discuta despre empatie, toleranță și respect față de ceilalți, subliniind necesitatea de a nu uita lecțiile trecutului. Elevii au fost încurajați să reflecteze asupra propriilor valori și a modului în care pot contribui la construirea unei lumi mai bune.

Această experiență educațională complexă a reușit nu doar să-i apropie pe elevi de istorie și literatură, ci și să-i aducă mai aproape de ei înșiși, dezvoltându-le gândirea critică și sensibilitatea. A fost, fără îndoială, o lecție care va rămâne vie în memoria lor și care le va influența modul de a privi lumea.

Olga PREPEȚIȚA,
profesoară de limbă
și literatură română,
grad didactic II,
IP LT „Orizont”, filiala Bălți

Nicolae Labiș – între biografie și poezie: formarea unui destin liric

Supranumit „buzduganul Sunei generații”, Nicolae Labiș s-a născut pe 2 decembrie 1935 în Poiana Mărului, județul Suceava. Anul 2026 este declarat „Anul Nicolae Labiș”, la 70 de ani de

la moartea acestuia (1935–1956), el fiind una dintre cele mai puternice voci ale liricii românești din perioada postbelică. Inițiativa aparține instituțiilor culturale și academice din România și Republica Moldova, care organizează pe parcursul anului evenimente dedicate memoriei sale: colocvii, lecturi publice, expoziții, reeditări de volume și activități educaționale în școli și universități. Scopul acestui an comemorativ este de a readuce în atenția publicului opera lui Labiș, considerată o veritabilă „autobiografie lirică”, și de a evidenția rolul său în reînnoirea poeziei românești. De asemenea, se pune accent pe destinul său tragic și pe influența pe care a avut-o asupra generațiilor ulterioare de poeți.

Poetul Nicolae Labiș se impune în literatura română ca o voce lirică profund autentică, a cărei creație reflectă nu doar realitatea exterioară a existenței sale, ci mai ales universul interior, dominat de trăiri intense, neliniști și frământări. În cazul său, poezia devine mai mult decât o formă de expresie artistică — ea capătă valoarea unei adevărate autobiografii lirice, în care fiecare vers pare să recupereze o experiență de viață sau o stare sufletească profundă.

Criticul literar Daniel Dimitriu remarcă această dependență puternică de biografie, subliniind faptul că opera lui Labiș concentrează spaimele și tensiunile trăite încă din copilărie și adolescență. În viziunea sa, scrisul poetului funcționează ca un mecanism de eliberare interioară, un veritabil „ritual exorcizant”, prin care angoasele ascunse sunt aduse la suprafață. Privită retrospectiv, întreaga creație pare să anunțe, într-un mod subtil, destinul tragic al autorului, sfârșitul său prematur din decembrie 1956, în urma unui accident de tramvai, fiind interpretat de unii exegeți ca un presentiment al acestei tensiuni interioare continue.

Pentru a înțelege însă devenirea poetului, trebuie urmărit parcursul său încă de la început. Nicolae Labiș s-a născut la 2 decembrie 1935, în satul Poiana Mărului, din zona Bucovinei, într-o familie de învățători. Originea sa rurală nu este un simplu detaliu biografic, ci un element esențial în formarea sensibilității sale artistice. Asemenea lui Mihai Eminescu, cu care a fost adesea comparat, Labiș a avut șansa de a-și petrece copilăria într-un spațiu autentic, în mijlocul naturii și al tradițiilor populare.

Această copilărie „de la țară” își pune amprenta asupra întregii sale

creații. Satul de munte, cu oamenii săi, cu obiceiurile și ritmurile vieții tradiționale, devine în poezia lui Labiș un adevărat personaj colectiv, un univers viu și fascinant. Natura — munții, pădurile, izvoarele — este evocată cu o sensibilitate aparte, fiind nu doar decor, ci și sursă de energie vitală și inspirație. În poezia „Începutul”, poetul surprinde această legătură profundă cu mediul în care a crescut, evocând imagini sugestive ale copilăriei și ale descoperirii lumii.

Un rol decisiv în formarea sa l-a avut contactul direct cu folclorul. Spre deosebire de alți scriitori care au cunoscut literatura populară doar din cărți, Labiș a trăit-o în mod autentic, ca parte integrantă a vieții comunității din care provenea. El însuși mărturisește că a deprins ritmul versului nu din lecturi, ci din hore, din bocete, din doinele și colindele auzite în sat. Folclorul devine astfel nu doar o sursă de inspirație, ci un adevărat mod de viață, un „modus vivendi” care îi modelează sensibilitatea poetică.

Încă din copilărie, viitorul poet dă dovadă de o memorie excepțională și de o capacitate impresionantă de a asimila și reproduce creații populare. Există mărturii potrivit cărora, la o nuntă din sat, atunci când cel care recita „conocăria” a uitat versurile, tânărul Labiș a continuat fără ezitare, până la final, spre uimirea celor prezenți. Acest episod ilustrează nu doar talentul său precoce, ci și integrarea profundă în universul tradițional.

Anii de liceu, petrecuți la „Nicu Gane” din Fălticeni, confirmă această evoluție. Sub îndrumarea profesorului Vasile Gh. Popa, Labiș nu se limitează la cerințele școlare, ci explozează literatura în mod extensiv și

profund. Profesorul său avea să-și amintească mai târziu de o pregătire ieșită din comun, caracterizată prin ambiție, perseverență și dorința de a depăși limitele impuse de programă.

În cadrul pregătirii pentru un concurs național de limbă și literatură română, elevul Labiș a cules direct din teren un număr impresionant de creații populare — basme, balade, strigături, descântece — pe care le-a consemnat cu rigurozitate. În paralel, a studiat opere fundamentale ale literaturii române, inclusiv culegerile de poezii populare realizate de Vasile Alecsandri și basmele lui Petre Ispirescu, ceea ce i-a permis să îmbine tradiția orală cu cultura livrescă.

Toate aceste experiențe — copilăria rurală, contactul direct cu folclorul, studiul intens și sensibilitatea nativă — contribuie la formarea unui poet de excepție. În cazul lui Nicolae Labiș, viața și opera sunt inseparabile: biografia sa devine materia primă a creației, iar poezia — o formă de a da sens și expresie propriei existențe.

Victoria FONARI,
doctor, conferențiar universitar,

APARIȚII EDITORIALE

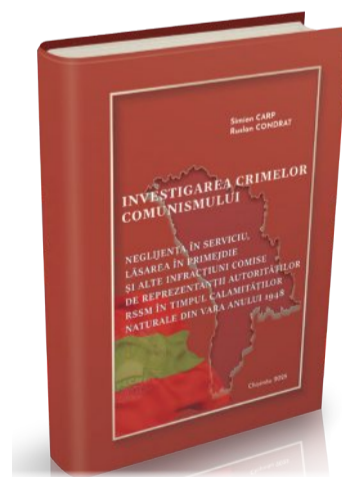
Mărturii cutremurătoare ale calvarului basarabean

Regimul totalitar comunist din R.S.S.M. (1940-1941, 1944-1991) a însemnat un adevărat calvar pentru basarabeni, fiind caracterizat prin teroare sistematică și transformări sociale realizate prin violență și constrângere, care aveau ca scop distrugerea ordinii democratice existente până la ocupația acestei părți a României, eliminarea elitelor naționale, deznaționalizarea populației și sovietizarea ei forțată. Principalele forme ale acestui calvar, considerate de dreptul internațional crime împotriva umanității, au fost deportările în masă (iunie 1941, iulie 1949, martie 1951), foametea organizată (1946-1947), represiunile staliniste, colectivizarea forțată, discriminarea etnică și culturală a populației băștinașe majoritare.

De parcă toate acestea nu ar fi fost de ajuns, peste capetele năpăstuiților basarabeni s-au abătut și calamitățile naturale — inundațiile devastatoare din vara anului 1948. Acesta este un aspect mai puțin elucidat în istoriografia din Basarabia. Vine să suplimenteze acest gol lucrarea recent apărută în seria *Investigarea crimelor comunismului* cu titlul „Neglijența în serviciu, lăsarea în primejdie și alte infracțiuni comise de reprezentanții autorităților R.S.S.M. în timpul calamităților naturale din vara anului 1948”. Autorii ei, cercetătorii Simion Carp și Ruslan Condrat, angajați ai Academiei „Ștefan cel Mare” a M.A.I., au realizat, în baza materialelor de arhivă inedite, un valo-

ros studiu privind perioada respectivă, demonstrând, cu argumente de necombătut, faptul că populația băștinașă, deja afectată de foamete și deportări, s-a confruntat cu probleme suplimentare deosebit de grave, generate de inundații, iar neglijența, incompetența și atitudinea discriminatorie a autorităților sovietice au agravat peste măsură suferințele sinistraților. Impactul inundațiilor din 9-12 iunie, 7-8 iulie, precum și ale celor din 20-22 iulie 1948 au avut consecințe catastrofale, mai ales pentru regiunile de centru ale R.S.S.M., nivelul apei ridicându-se în râul Bâc, de exemplu, cu 2,8 m la prima inundație și cu 3,5 m — la cea de-a doua.

Calamitățile naturale din iunie-iulie 1948, în opinia autorilor, au scos în evidență atitudinea ostilă a ocupanților sovietici față de basarabeni. Nomenclatura comunistă, sprijinită de organele represive sovietice, nu se preocupă cătuși de puțin de salvarea vieților omenești, continuând genocidul împotriva conaționalilor noștri prin lăsare în primejdie, neacordare a ajutorului medical, depozitare de bunuri, privare ilicită de libertate, expulzare etc. În același timp, niciun reprezentant al autorităților sovietice nu a fost tras la răspundere, în acea perioadă, pentru infracțiuni de neglijență în serviciu, lăsare în primejdie, neacordare a ajutorului medical, deși asemenea fapte erau pasibile de pedepse prevăzute de Codul

penal sovietic. Această atitudine a autorităților, subliniază autorii lucrării, a stimulat continuarea represiunilor, chiar și în contextul calamităților naturale. Documentele de arhivă invocate de autori demonstrează fără putință de tăgadă că autoritățile sovietice inventau cu nonșalanță motive în baza cărora fabricau persoanelor nevinovate din rândul sinistraților dosare penale, în loc să le acorde ajutor în vederea lichidării consecințelor inundațiilor devastatoare. Mijloacele materiale și financiare destinate acestui scop erau delapidate fără rușine de reprezentanții autorităților, iar guvernarea comunistă „compensa” această deficiență prin acțiuni propagandistice, glorificând „eroii salvatori”. Studiul confirmă, însă, că nu aceștia au

participat la lichidarea consecințelor inundațiilor, ci prizonierii de război și condamnații din instituțiile de detenție ale R.S.S.M. Sunt prezentate extrase din materiale de arhivă care descriu condițiile de detenție și de muncă ale acestora, metodele de supraveghere operativă prin intermediul agenților și informatorilor, precum și declarații făcute în 1948, care nu și-au pierdut actualitatea nici în prezent.

Lucrarea conține și un capitol privind continuarea activității criminale a exponenților regimului totalitar comunist împotriva supraviețuitorilor inundațiilor din 1948, care au fost supuși ulterior deportărilor și altor forme de represiuni staliniste. Un spațiu aparte este consacrat rolului propagandei în justificarea regimului comunist și promovarea romanofobiei, prin defăimarea eroilor naționali și glorificarea ocupanților sovietici și a liderilor de la Kremlin.

Prin promovarea în spațiul public a unor falsuri istorice, utilizarea clișeeilor propagandistice, prezentarea distorsionată a unor evenimente istorice, unele forțe politice ori persoane aparte (inclusiv din rândurile intelectualității de creație) încearcă să atribuie trecutului sovietic totalitar o imagine imaculată, întreținând în societate un sentiment de nesiguranță, o situație în care coexistă „pașnic” binele și răul, victima și călăul. Studiul prezintă date biografice ale unor astfel de persoane, numele cărora îl poartă și astăzi unele străzi din mun. Chișinău

și din alte localități ale Republicii Moldova. Exponenții fostei nomenclaturi comuniste continuă să dețină funcții importante în stat, contribuind la răspândirea unor narative rusești care neagă ori distorsionează adevărul istoric. Aceste fenomene nesănătoase mențin societatea moldovenească în incertitudine și pun în pericol viitorul ei democratic. În acest sens, lucrarea analizată își propune drept obiectiv cunoașterea și asumarea adevărului istoric, prin care societatea noastră, în special generația tânără, să-și poată forma un sistem de valori în care nimeni niciodată să nu poată atenta la drepturile și libertățile fundamentale ale omului, contestându-i dreptul la o viață demnă într-o societate liberă și democratică.

Cartea constituie un demers deosebit de actual privind condamnarea atrocităților regimului totalitar comunist, țintuirea la stâlpul infamiei și tragerea la răspundere (acolo unde mai este posibil) a celor care au săvârșit crime împotriva oamenilor nevinovați, identificarea și reabilitarea tuturor victimelor regimului criminal. Monstruozitățile săvârșite împotriva conaționalilor noștri nu trebuie uitate. Nici iertate! Destinele celor care au suferit pe nedrept trebuie cunoscute, iar sacrificiul lor e necesar să fie primit cu recunoștință și cu tot onorul ce i se cuvine.

Nicolae JANTĂC

LANSARE DE CARTE

O generație între două lumi: revenirea la baștină sub semnul demnității

dragostea de familie, respectul față de omul muncitor, loialitatea în raport cu prietenii, integritate morală și o muncă neobosită. Autorul ne reamintește că totul pornește de la glia natală, locul unde credința, respectul față de tradiție și setea de cunoaștere au oferit sevă unui destin ce avea să marcheze istoria țării.

„După finalizarea cărții, începută cu mai bine de 15 ani în urmă, în perioada când activam în cadrul Ministerului Agriculturii, am ales să organizez lansarea nu la Biblioteca Națională, nu la Academia de Științe și nici într-o altă instituție prestigioasă din Chișinău, ci în satul natal, Gotești, la Gimnaziul „Vasile Pârvan”. Deși inițial aveam o altă schiță, ulterior am hotărât să scriu o carte despre copilărie, părinți, frați și surori, satul natal, școala în care am învățat, dascălii dragi, colegi și prieteni, dar, cel mai important, am dorit să descriu viața și activitatea generației anilor 1950-1960, a unei generații care a trăit în două secole și milenii, în două lumi. Ideea a prins un contur aparte în contextul marcării aniversării a 30 ani de la adoptarea Declarației de Independență, votant și semnatar al căreia am fost și eu. Astăzi, aici, la baștină, am bucuria să-i am alături pe profesorii, colegi de clasă, consăteni, colegi de muncă din structurile în care am activat de-a lungul vieții – la Cămin, Baimaclia, în Consiliul raional, unde am exercitat funcția de conducător în perioada 1990-1998, în cadrul Ministerului Agriculturii, al Institutului de Fitotehnie „Porumbeni”, dar și colegi și prieteni din primul Parlament. Cartea este despre munca pe ogoare și ferme zootehnice, bucuriile și greutățile vieții de la sat, despre administrația locală, lupta pentru demnitatea națională, știința și educație, dar cel mai important – despre omul simplu, cel care, prin

Lansarea Cărții „O generație între două lumi”, autor - Pintilie Pârvan, doctor în științe agricole, conferențiar universitar, votant și semnatar al Declarației de Independență a R. Moldova, în satul lui natal, Gotești, Cantemir, a constituit, de bună seamă, o lecție de istorie trăită într-o perioadă de mari transformări a tânărului nostru stat. Activitatea a marcat debutul Decadei valorilor general-umane ca un manifest autentic al regăsirii de sine. Cartea demonstrează că valoarea primordială a omului nu se măsoară în funcții trecătoare, ci în forța originilor clădite prin

muncă, răbdare și credință, a păstrat și duce mai departe lumina dăinuirii neamului”, a mărturisit chiar în debutul evenimentului autorul.

Prezenți la eveniment, colegii din primul Parlament al țării, Alecu Reniță și Valentin Dolganiuc, au menționat demnitatea și verticalitatea lui Pintilie Pârvan, omul corect, harnic, disciplinat, luptător pentru dreptate și adevăr istoric, care nu cedează în fața greutăților, „poartă, o viață întreagă, lada de zestre a Basarabiei românești”. De asemenea, asistența a ascultat referințele aduse autorului de către semnatarul Declarației de Independență, Andrei Țurcanu și Ion Neagu, de către jurnalistul Ion Bujor, care l-au caracterizat drept un om „al faptelor concrete”, „serios și echilibrat”, drept omul ce a reușit să îmbine performanța științifică cu eficiența managerială și implicarea civică. Iar președintele raionului Cantemir, Pavel Culicovschi, primarul comunei Gotești, Romeo Boloan, subsemnatul, dar și directorul Gimnaziului „V. Pârvan”, Aliona Bodi, colegii de lucru din comuna Baimaclia, Valentina Țurcanu, Dumitru Guță, Constantin Negru ș.a., au ținut să scoată în evidență un șir de calități distincte ale protagonistului, care rămâne om de omenie, fiind activ, energic și profund ancorat în tumultul realităților baștinei, țării, dedicat dezvoltării societății și susținător activ al aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

După cum am menționat anterior, cartea „O generație între două lumi” reprezintă, pe bună dreptate, o măturie vie, o filă de istorie trăită, văzută și simțită din interiorul reformelor și transformărilor prin care a trecut Republica Moldova în ultimele decenii. Altfel zis, constituie o radiografie a unei epoci. Cartea nu a fost concepută doar ca o simplă schiță autobiografică. Prin mulțimea de date, fapte, evenimente, fotografii, extrase din arhive, autorul a reușit să descrie într-un mod original viața și activitatea reprezentanților unei generații remarcabile, născute în anii '50-'60, educate în '60, formate în '70, întemeietoare de familii în '80, încadrate plener în muncă în intervalul '80-'90, mulți dintre care continuă să activeze și în prezent. E generația ce a traversat tranziția de la regimul totalitar la economia de piață, schimbările ideologice ale anilor '90, a suportat războiul de la Nistru, răsturnările de putere din primul deceniu al secolului XXI, s-a implicat în implementarea reforme-

lor, apropierea de UE, continuând să rămână demnă și activă și după 2020.

Deputat în primul Parlament al Republicii Moldova, Parlamentul Independenței, Pintilie Pârvan a transpus demnitatea rădăcinilor sale într-un rol direct de afirmare a suveranității țării. Prin confesiunea sa, autorul transformă istoria într-o coloană vertebrală, refuzând să permită ca memoria neamului să fie fragmentată sau ajustată conform intereselor de moment. Satul Gotești a redevenit, pentru o zi, centrul unui Univers spiritual în care lupta pentru libertate a unui făuritor de țară se împletește firesc cu aspirațiile tinerelor generații de a crește frumos sub semnul demnității și onoarei. Mesajul transmis rămâne unul de o claritate neclintită: fără o ancoră solidă în pământul strămoșesc și în adevărul istoric, niciun succes politic sau profesional nu poate oferi adevărata împlinire sufletească.

Volumul este dedicat generației tinere, care trebuie să cunoască istoria

părinților și a bunecilor ce au trăit în acei ani. În doar câteva decenii, citim în carte, „am traversat, la răspântia celor două secole, transformări extraordinare: de la lipsa telefoniei la convorbiri video cu orice colț al lumii; de la diafilme și diapozitive la YouTube și inteligență artificială; de la discuri de vinil la muzică online; de la scrisori ticluite de mână, la e-mail, WhatsApp, Viber și rețele sociale”.

„Scriind aceste pagini, a mărturisit cu emoții Pintilie Pârvan, mi-am re-trăit copilăria și am revăzut chipurile dascălilor, colegilor, sătenilor. Le mulțumesc încă o dată dragilor profesori pentru că au crezut în mine și în generația noastră, pentru răbdare, exigență și dragostea de carte și de oameni. Ploasă recunoștință adresez prietenilor și colegilor, oamenilor alături de care am împărțit pâinea și munca, bucuriile și greutățile. Fără voi și fără rădăcinile acestei comunități, nimic din ceea ce am realizat nu ar fi fost posibil. Știm cu toții că fără rădăcini niciun copac nu rezistă furtunilor vieții. Îndemn, pe această cale, elevii și tinerii să creadă în ei, să muncească cu dăruire și să-și iubească locul de baștină și Țara. Dedic cartea părinților mei, care, cred eu, mă privesc din ceruri; satului Gotești, locul de unde am pornit și spre care, oriunde m-a purtat viața, m-am întors întotdeauna cu gândul, cu dor și cu recunoștință. Îndemnul meu rămâne același: să ducem mai departe flacăra demnității naționale și a respectului pentru rădăcinile neamului străbun”.

Ion DOMENCO

ANUNȚ

Direcția Învățământ General Cimișlia anunță concurs pentru ocuparea funcției de

director/directoare la Instituția Publică Gimnaziul „Constantin Stere” din comuna Javgur, raionul Cimișlia.

Procedura respectivă se va desfășura în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de director și director adjunct în instituțiile de învățământ general, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației nr.163/2015,

Condițiile de participare a candidaților la concurs:

- deține cetățenia Republicii Moldova;
- are studii superioare de master (nivelul 7 CNC) sau echivalente;
- deține o experiență profesională de cel puțin trei ani într-o funcție de conducere sau în activitatea didactică;
- la data expirării termenului de depunere a dosarelor, nu a împlinit vârsta de 65 ani;
- cunoaște limba română;
- este declarat apt, din punct de vedere al stării sănătății, pentru exercitarea funcției, conform certificatului medical, eliberat în condițiile legii de medicul de familie;
- nu are antecedente penale;
- nu a fost concediat în ultimii 5 ani în temeiul art.86 alin. (1) lit. g), r) sau destituit dintr-o funcție publică conform art. 64 alin. (1) lit. a) și b) din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului

- public, în temeiul unui act incontestabil;
- nu are interdicție de a ocupa funcții de conducere;
- demonstrează o reputație ireproșabilă.

Persoanele interesate pot depune personal/prin poștă/prin e-mail Dosarul de concurs:

- cererea de participare la concurs (*model specificat în anexa nr.1 la Regulament*);
- copia actului de identitate;
- copia/copiile actului/actelor de studii;
- copiile actelor care atestă vechimea în activitatea managerială didactică a candidatului;
- Curriculum Vitae (*model specificat în anexa nr. 2 la Regulament*);
- certificatul medical eliberat de medicul de familie ce atestă faptul că persoana este aptă din punct de vedere al sănătății pentru exercitarea funcției;
- cazierul judiciar sau declarația pe proprie răspundere;
- declarația pe proprie răspundere privind prezentarea, la data interviului, a proiectului planului de dezvoltare al instituției pentru cinci ani;
- declarația pe proprie răspundere că persoana nu are interdicție de a ocupa funcții de conducere și că are o reputație ireproșabilă.

Data limită de depunere a Dosarului de concurs: 30 de zile calendaristice, începând cu ziua publicării anunțului în săptămânalul „Universul Pedagogic pro” și pe pagina oficială web a Direcției Învățământ General Cimișlia www.dicm.md

Telefoane de contact: 0241 2-27-48; 067 488 734.
e-mail: dgitscimisia@gmail.com
Adresa: orașul Cimișlia, bd. Mihai Viteazul, nr. 44.

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2
E-mail: univers2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com
Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Tiraj: 469 ex. Comanda nr. 3061.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

REDACTOR-ŞEF ▶ Oxana Paraşciuc
REDACTOR PRINCIPAL ▶ Iulian Bogatu
REPORTER ▶ Silvia Țurcan
CORECTOR ▶ Elvira Țăganaş-Pânte
MACHETATOR ▶ Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzază și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>